

ליבום משום ששמו כבר מחוי לפי שאינו ראוי להוליד. 58
 רבא מפרש את דברי הברייתא: אמר רבא, אף על גב דבבבלי התורה 59
 כוליה אין מקרא יוצא מידי פשוטו, ואף שנדרש ממנו דין נוסף הוא 60
 מתפרש גם לפי פשוטו, הלא ביבום אתאי (באה) גזירה שנה 61
 ואפיקתיה (ומוציאה אותו) מפשטיה לגמרי, ואין חיוב לקרוא את 62
 שם הבן על שם האב המת. 63
 תמזה הגמרא: ואי לא גזירה שנה זו הוה אמינא שעל שם אחיו 64
 האמור כאן משמעותו קריאת שם ממש, הלא אי אפשר לפרש כן, 65
 שהרי למאן קמוהו רחמנא – את מי הוזהרה התורה לקרותו על 66
 שם האב המת. אם ליבם צויה כן הכתוב, אם כן יקום על שם אחיו 67
 מיבעי ליה לומר. ואי הציווי הוא לבי דינא, אם כן יקום על שם אחי 68
 אחיו מיבעי ליה לומר. ואם כן איך יתכן לומר שהכוונה היא 69
 לקריאת שם. 70
 מתרצת הגמרא: ודלמא לולי הגזירה שוה יש לומר דהכי קאמר 71
 להו רחמנא לבית דין, אמרו ליה ליבם שהבן שיוולד יקום (לקרא) 72
 על שם אחיו. אלא דאתאי גזירה שנה ואפיקתיה לגמרי את הכתוב 73
 מידי פשוטו, ומעמידה אותו בדין נחלה. 74
 הגמרא חזרת לברר את הדרשה הראשונה שבברייתא, ומקשה: 75
 השתא דאמרת קרא בגדול כתיב – עכשו שאתה מפרש שכוונת 76
 הכתוב היא לגדול האחים, אימא שרק בגדול יכול לייבם, אבל אח 77
 פשוט לא יכול לייבם כלל. מתרצת הגמרא: לא יתכן כדבר הזה, 78
 שהרי אם כן אשת אחיו שלא היה בעולמו – אח שמת לפני שנולד 79
 אחיו, מייעט אותה רחמנא מיבום מה שנתאמר כי ישבו אחים 80
 יחדו (לעיל יט), למה לי מיעוט זה. הלא אח זה שנולד לאחר מכן 81
 אינו בכור, ואם אין יבום נוהג בפשוט בין כך אינו מייבם. 82
 שוב מקשה הגמרא: פריך רב אחא, ואימא למיעטי בוכרא דאמא – 83
 שמא מה שהוצרך הכתוב למעט אשת אח שלא היה בעולמו הוא 84
 באופן שהיה אח זה בכור לאמו. מתרצת הגמרא: הוה לא מצית 85
 אמרת – אי אפשר לומר שבכור לאמו נחשב בכבור ליבום, כיון 86
 דיבום פגחלה תלה רחמנא, ובכורה לדין פי שנים בגחלה נדהגת רק 87
 בכבור מן האב ולא בכבור מן האם. 88
 עוד מקשה הגמרא: ואימא, כי אימא אח בכור תתקיים מצות יבום 89
 אף על ידי הפשוט, אבל כי ליבא בכור לא תתקיים מצות יבום 90
 כלל, ומה שנאמר 'והיה הבכור אשר תלד' בא ללמד שאין נוהג 91
 יבום אלא במקום שהבכור קיים. מתרצת הגמרא: אמר קרא ביבום 92
 'ומת אחד מהם', ומשמע שלא היו שם אלא שני אחים, ומי לא 93
 עסקינו גם באופן דמית הבכור שבהם, ומכל מקום אמר רחמנא 94
 לייבם הקטן, ואפילו שאין הבכור קיים. דוחה הגמרא: ואימא דמית 95
 האח הקטן והבכור קיים, ואמר רחמנא לייבם בכור. מתרצת 96
 הגמרא: הא מייעט רחמנא אשת אחיו שלא היה בעולמו, ומיעוט זה 97
 נאמר על הכתוב 'ומת אחד מהם' שמשמעו שלא היו אלא שני 98
 אחים בלבד. ומכך שהוצרך הכתוב למעט את הקטן שנולד לאחר 99
 מיתת אחיו, מוכח שאילו היה נולד קודם מיתת אחיו היה מייבם 100
 אפילו שאין הבכור קיים. 101
 שוב מקשה הגמרא: ואימא, דוקא כי ליבא בכור בעולם, אם קרם 102
 קטן וייבם זכה בה וקנאה, ואולם אי איבא בכור בעולם וקרם הקטן 103
 וייבם לא זכה, שכל זמן שהבכור קיים רק הוא מייבם. מתרצת 104
 הגמרא: אמר קרא כי ישבו אחים יחדו, הוסיף אישית אחים זה 105
 לזה, ללמדנו שיבום נוהג בכל האחים אף במקום שיש בכור. 106
 הגמרא מקשה על דין המובא בברייתא אחרת: ואימא, דוקא כי 107
 איבא בכור ולא רצו שאר האחים לייבם ליתדר אגודל – חזורים 108
 אצל הבכור וכופים אותו לייבם, אבל כי ליבא בכור אין חזרין 109
 בדווקא אצל גדול האחים, שכן בגדול שאינו בכור אין יותר מצוה 110
 מבשאר האחים, ואם כן אלמה (מיוע) תני אפי קשישא, שיש 111
 מצות בגדול האחים לייבם, ואם לא רצה הגדול הולכים קודם אצל 112
 אחיו הקטן ממנו שהוא השני שבאחים, ואם גם הוא לא רצה חזרין 113
 חזרה אצל הגדול וכופים אותו לייבם. הרי שלא רק בכבור נאמר 114
 דין קדימה, אלא כל הגדול מאחיו קודם לו, ומנין לנו דין זה, הלא 115
 בכתוב לא נאמר אלא 'בכור'. מתרצת הגמרא: כל הגדול מאחיו 116
 הוא בכבור, שכן מה בכור בכורתו נקמה לו להקדימו לשאר 117

הלא התיבם בארבעה אחים, אי (בין) למאן דאמר שטעם איסור 1
 היבום הוא משום שיש ויקה, הרי אם כנסו בדיעבד את האחיות 2
 עליהם להוציאן משום שיש ויקה, ואף שלאחר יבום או חליצת 3
 האחד פקעה זיקת השני ממנה ושוב אין אחותה נחשבת אחות 4
 זקוקתה, מכל מקום מאחר שבשעת נפילתה היתה אסורה עליו 5
 שעה אחת, הרי היא כאשת אח שיש לה בנים ואסורה עליו 6
 לעולם. ואי (ובין) למאן דאמר שטעם האיסור הוא משום שאסור 7
 לבטל מצות יבמין, הלא בשעת הנפילה לא היה בידו לייבמה 8
 משום שאסור לבטל מצות יבמין, ולפיכך בטל ממנה דין יבום 9
 לעולם אף לאחר חליצת אחיו את אחותה, שכן כל יבמה שאינה 10
 ראויה ליבום בשעת נפילה נאסרת לעולם, ועל כן עליו להוציאה 11
 אף בדיעבד. מה שאין כן הלא במשנתנו אין לאוסרה משום 12
 שבשעת נפילה לא היתה ראויה ליבום, שהרי אין כאן אלא זקוקה 13
 אחת, ואשת אחיו האמיתית מעולם לא נאסרה, אלא שנאסר עליו 14
 לכנסה משום חשש אחות זקוקה, והרי איסור זה נפקע על ידי 15
 יבום אחיו את אחותה. וכיון שכל חד וחד מהאחים אימור (יכול 16
 לומר), דידיה קא מתרמנא ליה – שזו היא יבמתו אשת אחיו, ואינה 17
 אחות זקוקתו אלא היא הזקוקה עצמה, על כן בדיעבד אם כנסו 18
 את שתיהן אינם צריכים להוציאן. 19
 שנינו במשנה: שנים שקידשו שתי אחיות ואין ידוע איזו מהן קידש 20
 כל אחד, ולכל אחד מהם שני אחים, אם חלצו אחיו של אחד את 21
 שתיהן, לא ייבמו אחיו של השני את שתיהן, אלא אחד חולץ 22
 ואחד מייבם, שמא ייבם הראשון את זו שאינה אשת אחיו ונמצא 23
 פוגע באחות זקוקתו. אך אם קרמו וקנסו בדיעבד אין מוציאין כו' 24
 אותן. 25
 הגמרא מביאה תוספת חידוש בדין זה: תני (שנה) שילא בדברי 26
 הברייתא, ואפילו אם שנייהם (שני אחי המקדש השני) הם בתינים 27
 שאסורים בחלוצה, מכל מקום אינם צריכים להוציאן על אף 28
 שנחלצו על ידי אחי המקדש הראשון. מפרשת הגמרא: מאי 29
 מעמא, משום שאסור חלוצה לכהן רק מדרבנן היא, וכל אחת 30
 מיבמות אלו אינה אלא ספק חלוצה, שהרי אם אינה אשת 31
 המקדש הראשון, החליצה שעשו בה אחיו אינה חליצה, ועל ספק 32
 חלוצה לא נזרו פהו רבנן שיוציאוה בדיעבד. 33
 מקשה הגמרא: וכי חלוצה מדרבנן היא אסורה, והתניא, מכך 34
 שנאמר בכהנים (ויקרא כא ז) 'ואשה גרושה מאישה לא יקחו', אין לי 35
 אלא גרושה, חלוצה מנין, תלמוד לומר 'ואשה' שהוא ייתור לשון, 36
 לאסור להם אף חלוצה. מתרצת הגמרא: איסור זה מדרבנן הוא, 37
 וקרא של 'ואשה' אסמכתא בעלמא הוא. 38

משנה 39
 מצוה בגדול שמבין האחים לייבם את אשת אחיו, ואולם אם קרם 40
 הקטן ויבמה זכה בה וקנאה. 41

נמרא 42
 הגמרא מביאה את מקור דין זה: תני רבנן, נאמר ביבום (דברים בה ז) 43
 'והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו'. ממה שנאמר 'והיה 44
 הבכור', מיכן שמצוה בגדול האחים לייבם, והוא קודם לשאר אחיו. 45
 ממשיכה הברייתא ודורשת: 'אשר תלד', פרט לאילונית שאין יולדת 46
 שאינה נופלת ליבום. 'יקום על שם אחיו', מכאן שהיבם קם תחת 47
 אחיו המת לגחלה וירש את כל נכסיו. שואלת הברייתא: אמה 48
 אומר שייקום על שם אחיו אמור לענין נחלה, או (שמא) אינו 49
 אלא לענין קריאת שם הבן שיוולד ליבם מיבום זה, ויהיה הבכור/ 50
 מוסב על הבן הנולד, וכגון שאם היה שם המת יוסף קורין אותו 51
 יוסף, ואם היה שמו של המת יוחנן קורין אותו יוחנן. משיבה 52
 הברייתא: נאמר כאן 'יקום על שם אחיו', ונאמר לחלו בבני יוסף 53
 (בראשית מח ז) 'על שם אחיהם יקראו בגחלהם', ודרשו בגזירה שזה 54
 'שם' שמו, מה שם האמור לחלו מדבר בגחלה, אף שם האמור כאן 55
 ביבום נאמר לגבי נחלה. ממשיכה הברייתא לדרוש את המשך 56
 הכתוב: 'ולא ימחה שמו', פרט לפרים שמת, שאין אשתו נופלת 57

ילקוט לוי יצחק על התורה

מא

יעשר ולא יקום חילו אף כשימות אינו קם, ולא יטה לארץ מגלם.

במדבר רבה פרשה יח, טו

אמר איוב וישכון עדיים. פסוקים אלו וישכון ערים נכחדות בתים לא ישבו למו וגו' הוא באיוב סוף ט"ו במענה אליפז, ומ"ש אמר איוב פי' שכתוב בספר איוב, ודורש הפסוקים על קרח כמ"ש שם בפסוקים הקודמים (איוב טו, כה) כי נטה אל אל ידו ואל שדי יתגבר היינו כמ"ש בתורה (קרח טז, יא) לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה', ובסוף הענין (איוב טו, לד) כי עדת חנף גלמוד ואש אכלה אהלי שוחד הם עדת קרח כדלקמן, ועליו אמר אליפז שבע פסוקים אלו כמו שמפרש המדרש והולך:

קתיליקוס לביתו של פרעה. פירש במתנות כהונה בלשון יוני ורומי איש ממונה על כל דברי בית ובידו לעשות כל מה שירצה, ועי' לקמן [במד"ר] פרשה י"ט סימן י"ז ועי' שמות רבה ריש פרשה ל"ז קתיליקוס ועי' בערוך ערך קתליסוס:

ישראל שגלו ממצרים. שמחזיקים עצמם לגולים שלבם נכנע אבל קרח בעט ברוב עשרו. וצ"ע איך אמר שהם מוכנים לישראל שהרי מפורש בתורה שאבד הוא וכל אשר לו וכל רכושו אולי סובר שסיבב הקב"ה שנחלק עושרו וישראל קודם שעשה בו הדין. ודורש אשר התעתדו לגלים אם כפשוטו שנחרבו והיו מוכנים להיות גלים ניצים (ר"ל שממוזן), הרי מפורש שנבלעו הם ובתיהם, ועוד שאמר התעתדו שהיו מוכנים שיחרבו ועדיין לא נחרבו, והלא כבר נחרבו, ע"כ דורש אל תקרא לגלים אלא לגולים על פי מדה כ' וממעל.

פירוש מהרז"ו

שמות ב, כג-כד-כה - ויהי כימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויועקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה: וישמע אלקים את נאקתם ויזכר אלקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים

כח

ביאור המדרש (במדבר פי"ה, טו) "אשר התעתדו לגלים (איוב טו, כח), ולמי הם מעותדים לא"ו שהן גולין ישראל שגלו ממצרים", ומבאר הטעם שכתוב ה' פעמים "אלקים" בפסוקים כ"ג כ"ד כ"ה

אמר איוב (איוב טו, כח) וישכון ערים נכחדות בתים לא ישבו למו אשר התעתדו לגלים. לא יעשר ולא יקום חילו ולא יטה לארץ מגלם וכו'.

וישכן ערים נכחדות בתים לא ישבו למו אשר התעתדו לגלים, זה היה קרח שהיה קתיליקוס לביתו של פרעה והיו בידו מפתחות האוצרות שלו, א"ל הקב"ה מה הנאה יש לך אין אתה שולט עליהם שנא' בתים לא ישבו למו, אשר התעתדו לגלים, ולמי הן מעותדין לאלו שהן גולין ישראל שגלו ממצרים, אבל קרח לא

1) וישכון, [איוב מוכיח לאלו שבונים ערים ובתים אשר לא ראויים לשבת שם, והמדרש דורש ה' על קרח, וזהו] שכן בערים נגזרות ונחרבות, כי בנה אותם לעצמו כדרך הגדולים אשר יבנו ערים נחרבות להיות לשם וכמ"ש (איוב ג') הבונים חרבות למו. בתים, שכן בבתים אשר לא היו ראויים לשבת בהם אלא הוכנו והוזמנו להיות גלים ודגורין כדרך החורבות (מצודת דוד). נכחדות, נגזרות ונחרבות כמו ותכחד מן הארץ. למו, להם ר"ל בהם. התעתדו, הוזמנו וגלים ענין תל וגדור. ולא יקום חילו, לא יתקיים לימים רבים. ולא יטה, לא ינטה. מגלם, תכליתם והשלמתם וכו'.

המשך ביאור למס' יבמות ליום חמישי עמ' א

6 שהדברים אמורים על בכור האחים ולענין נחלה, ואם כן מנין לנו
7 שגם יבם פשוט יורשו. מתרצת הגמרא: אמר קרא יקום על שם
8 אחיו, ומשמע שכל מי שקם תחת אחיו הרי הוא יורשו, וקרי גם
9 הפשוט שייבם קם תחתיו, ועל כן גם הוא יורשו.
10 שואלת הגמרא: ואלא 'בכור' דקרייה דקמנא ליבם,

1 האחים, אף כל הגדול מאחיו גדולתו נקמה לו להקדימו להם.
2 הגמרא מקשה על דין ירושת יבם: ואימא דדוקא פי מייבם בכור
3 לישקול (-יטול) את הנחלה של אחיו המת, אבל פי מייבם פשוט
4 לא לישקול את הנחלה שלו. שהרי מקור ירושת יבם הוא ממה
5 שנאמר 'והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו, והתבאר לעיל

בממות דף כד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קצא

57 המקרא לדין זה, שנאמר (ישעיה נד טו) 'הן גור אפס מאותי מי נר
58 אהך עליו יפול'. וכך נדרש הכתוב, 'הן גור' – הבא להתגייר, מתי
59 'גור', 'אפס מאותי' – רק בזמן שכביכול אינני עמכם, 'ומי גר אתך'
60 – מי שמתגייר בזמן עניותך, 'עליך יפול' – ינוח אתך לעולם הבא,
61 אכל אידך – אלו שבאים להתגייר בזמנים טובים, לא מקבלים
62 אותם.
63 שנינו במשנה: הנמטן על אשת איש וכו' אף על פי שכנס יוציא.
64 אמר רב, ובעדים – אינו חייב להוציא אלא בזמן שיש עדים שזינתה
65 עמו, שכן אז אסורה לו מן התורה ככל אשה שזינתה שאסורה בין
66 לבעל בין לבועל, אבל על פי קול בלבד אין מוציאין אותה ממנו
67 לאחר שנישאת לו.
68 רב ששת מוכיח מברייתא שלא כדברי רב: אמר רב ששת, אמר רב
69 כי ניים ושכיב רב אמר להאי שמתתא – סבורני שאמר רב את
70 שמועתו זו כשנמנם, ובלא כוונת הלב. שכן מהברייתא מוכח שלא
71 כדברי, דתניא, הנמטן על אשת איש והוציאוק מבעלה על ידו –
72 מחמתו, ואחר כך נישאה לאחר ונתגלה גם מתחת ידי האחר, אם
73 לאחר מכן כנס אותה הנטען שזינתה עמו, לא יוציא אותה. מברר
74 רב ששת: היכי דמי, אי דאיכא עדים שזינתה עם הנטען, אם כן פי
75 אהא אחר ונשאה ואפסקיה לקלא – ועל ידי כך נפסק הקול, מאי
76 הוי – מדוע לא יוציא, הלא היא אסורה עליו מן התורה. אלא לאו
77 בהכרח מדובר באופן דליכא עדים שזינתה אלא קול בלבד, ומכל
78 מקום מטעמא שאין מוציאין אותה ממנו הוא רק משום דאתא אחר
79 ונשאה בינתים ואפסקיה לקלא, הא לאו הכי – אבל אם נישאה לו
80 לפני שנישאה לאחר מטעמא אהא אחר ונשאה לו, ולא
81 כדברי רב.
82 הגמרא מתרצת את קושיית רב ששת על רב: אמר רב רב, לעולם
83 הוא הדין דאף על גב דלא אתא אחר ונשאה ואפסקיה לקלא, רק
84 אי איכא עדים מטעמא את האשה מן הנטען, אבל אי ליכא עדים
85 לא מטעמא אותה ממנו. ומה שאמרה הברייתא את דינה באופן
86 שנישאה לאחר בינתים, לאו דווקא הוא, ולא נקטה כן אלא
87 להשמיענו חידוש אחר, והכי קאמר, דאף על גב דאתא אחר
88 ואפסקיה לקלא, מכל מקום לכתחלה לא יגנום, ורק בדיעבד לא
89 יוציא.
90 עוד מקשה הגמרא על רב: מיתני, במה דכריי אטוריים שצריך
91 הנטען להוציא, דווקא כשאין לה פנים מבעלה הראשון, אכל אם
92 יש לה פנים מבעלה הראשון לא תצא, כדי שלא יצא לעז על בני
93 בעלה הראשון שאינם בניו אלא הם בני הנטען. ואם פאו עדי
94 מוטעה שזינתה עמו, אפילו יש לה פנים תצא ממנו משום
95 שאסורה עליו מן התורה. הרי מבואר ברישא שאם אין לה בנים
96 מבעלה הראשון תצא מהנטען גם ללא עדים, ולא כדברי רב.
97 מתרצת הגמרא: רב מוקי לה למתניתין ו-למשנתנו ביש לה פנים
98 מבעלה הראשון, ולכן העמיד את המשנה דווקא כשיש לה עדים,
99 וכדברי הברייתא.
100 שואלת הגמרא: ומאי דוחקיה דרב ומה דחק את רב לאוקמי
101 למתניתין ביש לה פנים ולהעמידה באופן שיש לה עדים, ולומר
102 דמטעמא דאיכא עדים מטעמא ו-מוציאים אותה ואי ליכא עדים לא
103 מטעמא אותה, לוקמה ו-הלא היה לו להעמידה באופן שאין לה
104 פנים, ואף על גב דליכא עדים מוציאים אותה. משיבה הגמרא: אמר
105 רבא, מתניתין קשייתיה – הוקשה לו לרב על המשנה, שאם מדובר
106 כשאין לה בנים מבעלה הראשון ואין עדים על הזנות, אם כן מאי
107 אריא דתני ו-מדוע נקטה המשנה 'הוציאוק מתחת ידו ושל
108 בעלה' שמשמע שהוציאוק ממנו בעל כרחו, הלא אם לא היו
109 עדים שזינתה אין כופים אותו להוציאוק מחמת קול בלבד, וליתני
110 ו-היה לה למשנה לשנות 'הוציאוק' שמשמע מרצונו. אלא
111 בהכרח נקטה המשנה 'הוציאוק' משום שכל הוציאוק משמעו
112 בעל כרחו כהוראת בית דין, והרי בית דין רק באופן שיש עדים
113 שזינתה הוא דמפיק אשה מבעלה, ולא על פי קול. ומכך הוכרח
114 רב להעמיד את המשנה באופן שיש לה בנים מן הראשון, ולכן
115 דווקא כשזינתה בעדים תצא.

המשך בעמוד עג

1 למאי הלכתא קראתו התורה כן, הלא אין מצות יבום תלויה בבכור
2 אלא בגדול האחים, ואפילו שהוא פשוט. משיבה הגמרא: התורה
3 קראה ליבם 'בכור' לנדיעויה – לגרע את כוחו של היבם בירושת
4 אחיו המת, ולומר, מה בכור אינו נוטל פי שנים בנכסי אביו כממון
5 שראוי לבוא לאביו לאחר מיתתו כשם שהוא נוטל כממון שהיה
6 מוחזק לאביו בחייו, אף האי יבם הנוטל בנכסי אביו את חלק אחיו
7 כשם שהיה נוטל חלק זה כממון הראוי לבוא לאביהם לאחר מותו
8 כשם שהוא נוטל כמחזק לאביהם בחייו.

משנה

9 המשנה מביאה את דין הנשים האסורות על אדם משום קול:
10 הנמטן על השפחה – מי שיצא עליו קול ששפחה זינתה עמו, ולאחר
11 מכן נשתחררה, או שנטען על העובדת בוכבים שזינתה עמו ולאחר
12 מכן נתגיירה, הרי זה לא יגנום ו-ישא אותן, ואלם אם כנס אותן
13 בדיעבד אין מוציאין אותן מידו.
14 הנמטן על אשת איש שזינתה עמו ומשום כן הוציאוק מתחת ידו של
15 בעלה, אף על פי שפנים הנטען אשה זו לאחר שנתגרשה מבעלה,
16 יוציא אותה, שכן היא אסורה עליו. ובגמרא יבואר באיזה אופן
17 מדובר דין זה.

גמרא

19 שנינו במשנה: הנטען על הנכרית לא ישאנה לאחר שנתגיירה.
20 מדייקת הגמרא: מדברי המשנה משמע, הא גיורת מיהא הויא, ואף
21 שלא נתגיירה לשם יהדות אלא כדי להינשא לנטען. מקשה
22 הגמרא: ודמינהי, הלא שנינו בברייתא, אהך איש שנתגייר לשום
23 אשה – כדי לישא אשה מישראל, ואהך אשה שנתגיירה לשום איש
24 – כדי להנשא לאיש מישראל, וכן מי שנתגייר לשום מלכה
25 – כדי להיות סמוך על שלחן מלכי ישראל, או לשום עבדי שלמה
26 – כדי להיות מעבדי המלך כדי שתהיה אימתו מוטלת על אחרים
27 כעבדי שלמה, כל אלו אינן גרים, דכריי רבי נחמיה, שהיה רבי
28 נחמיה אמר, אהך גיורי אריות – כותים שנתגיירו מאימת האריות,
29 ככתוב (מלכים ב' יז כח) 'וישלח ה' בהם את האריות', ואהך גיורי
30 הלומות – שאמר לו בעל הלומות להתגייר, ואהך גיורי כדריי
31 ואהך – שנתגיירו בזמן גדולת מרדכי ככתוב (אסתר ח' י) 'ורבים
32 מעמי הארץ מתגיירים', אינן גרים, משום שנתגיירו מחמת יראה,
33 עד שנתגיירו בזמן הנהגה. מפרשת הגמרא: וכי רק בזמן הנהגה קלא
34 דעתך שיש גירות, אלא איכא שאין גירות אלא בזמן שהיא כגומן
35 הנהגה שעם ישראל עני ונכנע, ואין לחוש שמא בא הגר להתגייר
36 לשם שררה, ואם כן איך מבואר במשנה שגם אשה המתגיירת
37 לשם אישות חלה גירותה.
38 מתרצת הגמרא: הא איתמר עלה – על ברייתא זו, אמר רב יצחק
39 בר שמואל בר מרתא משמיה דרב, הלכה דכריי האומר פולם גרים
40 הם, וחלה גירותם אפילו שנתגיירו לשם אישות או לשם שררה,
41 ולא כדברי רבי נחמיה בברייתא. ואף משנתנו סוברת כשיטה זו
42 שנפסקת להלכה.
43 מקשה הגמרא: אי הכי – אם גירות לשם אישות היא גירות גמורה,
44 אף לכתחלה נמי ישא אותה לאשה, ומדוע שנינו במשנה שלא
45 ישא אותה הנטען לכתחילה. מתרצת הגמרא: לכתחילה לא יכנס
46 אותה משום דרב אפי' דאמר רב אפי' שטעם המשנה הוא משום
47 שנאמר (משלי ד' כד) 'הסר מפיך עקשות פה ולוית שפתים' וגו', ואם
48 ישא את השפחה והנכרית שנטען עליהן, יתחזק הקול שיצא עליו,
49 ויאמרו שאמת היה מה שחשדוהו תחילה שזנה עמו.
50 הגמרא מביאה ברייתא נוספת בענין זה: תנו רבנן, אין מקבלין גרים
51 לימות המשיח, שכן בזמן שישראל בגדולתם יש לחשוש שאינם
52 מתגיירים לשם שמים, כיוצא בו לא קבלין גרים לא בימי דוד משום
53 שחששו שבאו להתגייר מתוך פחד, ולא בימי שלמה, משום שיש
54 לחשוש שבאו להתגייר מחמת המלכות והטובה הגדולה שהיו בה
55 ישראל באותו זמן. אמר רבי אליעזר, מאי קרא – היכן יש סמך מן

יש לקרוא בכל יום ויום מן ר"ח ניסן עד י"ב בו דבר יום ביומו מ"ב נשיאים. וכיום י"ג זאת חנוכת המזבח. ואחר שקרא הפרשה של אותו יום, יאמר יהי רצון, של אחר הנשיאים, וגם כהנים ולוים אומרים אותו:

שבת קודש, ר"ח ניסן

וַיְהִי בַיּוֹם בְּלוֹת מֹשֶׁה לְהִקִּים אֶת־הַמִּזְבֵּן וַיִּמָּשַׁח אֹתוֹ וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמָּשְׁחֵם וַיִּקְדַּשׁ אֹתָם: וַיִּקְרִיבוּ נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל רֹאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂאֵי הַמִּפְתָּח הֵם הָעֹמְדִים עַל־הַפְּקָדִים: וַיָּבִיאוּ אֶת־קֶרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלֹת צֶבַע וְשֵׁנֵי עֶשְׂרֵת בָּקָר עֶגְלָה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׂוֹר לְאֶחָד וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּן: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: קַח מֵאֹתָם וְהָיוּ לְעֹבֵד אֶת־עֲבֹדַת אֱהֵל מוֹעֵד וְנִתְּתָה אוֹתָם אֶל־הַלוֹיִם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֶגְלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלוֹיִם: אֵת | שְׁתֵּי הָעֶגְלֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְכִנֵּי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם: וְאֵת | אַרְבַּע הָעֶגְלֹת וְאֵת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לְכִנֵּי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד אֵיתָמָר בִּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: וְלְכִנֵּי קָהָת לֹא נָתַן כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּפֶּתַח יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת־קֶרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְשִׂאֵי אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂאֵי אֶחָד לַיּוֹם וַיִּקְרִיבוּ אֶת־קֶרְבָּנָם לְחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ: וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קֶרְבָּנָם נְחֹשֶׁן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמִטָּה יְהוּדָה: וְקֶרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְמֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרְבַּן נְחֹשֶׁן בֶּן־עַמִּינָדָב:

יהי רצון שאומרים אחר אמירת הנשיאים בניסן:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי, שתאיר היום בתוספת הגדול על נשמתין קדישין דמתחדשין בצפריים ומצפריים ומשבחין ומצלאין על עמא קדישא ישראל. רבוננו של עולם, תכנים ותעיל הנך ציפרי קדישי לאתר קדישא דאיתמר עליה עין לא ראתה אלהים זולתך. יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי, שבאם אני עבדך משבט

ליום שבת קודש ר"ח ניסן

יהודה

שקראתי בתורתך פְּרָשָׁה שֶׁל הַנְּשִׂאִים הַיּוֹם אֲנִי יְאִירוֹ נָא עָלַי כָּל נְצוּצֵי קְדִישֵׁי וְכָל הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַכְּלוּלוֹת בַּקְּדֻשָּׁת זֶה הַשְּׁבֵט לְהַבִּין וְלְהַשְׁכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבִירָאָתְךָ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כָּל יְמֵי חַיֵּי אֲנִי וְרַעִי וְרַעִי וְרַעִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן:

המשך ביאור למס' ימות ליום חמישי עמ' ב

6 הואיל ומכוער הדבר ונראה שהתירה את הסינר כדי לזנות עמו
7 ולאחר מכן חגרה אותו, תצא מבעלה. וכן אם יצא הרוכל ומצא
8 הבעל רוק למעלה מן הפלה – בגג הכילה שעל גבי המיטה, אמר
9 רבי הואיל ומכוער הדבר ונראה שבשעה שזינתה עמו רקקה כלפי
10 גג הכילה, תצא.

1 הגמרא מביאה תירוץ נוסף על שתי הקושיות האמורות: ואי קעית
2 אימא, לעולם סובר רב סובר שדווקא בעדים יוציא, והני מתנייתא
3 – שתי הברייתות שהובאו לעיל הסוברות שמוציאים את האשה
4 מהנטען על פי קול בלבד, שיטת רבי היא. דתניא, אם ראה הבעל
5 את הרוכל יוצא מן הבית ואת האשה שלו חונקת בסינר, אמר רבי,